

Oude Kerk, 26 juni 2022

Tweede zondag na Trinitatis

ds. Johan Meijer

gelezen: I Koningen 19: 19-21 en Lucas 9: 51-62

titel: ingrijpende overgangen

overdenking

*Gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God,*

De teksten uit I Koningen 19 en Lucas 9 reiken ons situaties van overgang aan vandaag. Elisa wordt als opvolger van Elia de nieuwe profeet, en moet daarbij ongeveer alles achterlaten van zijn vorige leven en Jezus vraagt zijn nieuwe volgelingen om het oude en vertrouwde los te laten en met haast Hem te volgen. Dat zijn ingrijpende overgangen.

Ingrijpend is het als voortaan je levensweg anders is, totaal anders. Ingrijpend is het als je een geliefde moet loslaten aan de dood of aan het leven, waarbij er niet voor iedereen de kans is om goed afscheid te nemen.

Ingrijpend is het als je afscheid moet nemen van je werk, door pensioen of arbeidsongeschiktheid of ontslag, vooral als je daar niet goed op voorbereid bent en het je overvalt.

Ingrijpend is het als je aan een nieuwe baan begint en daarvoor ook moet verhuizen, misschien wel naar een voor jou totaal onbekende plaats of regio.

Ingrijpend is het ook als je nieuwe levensfase van je vraagt om de schepen achter je te verbranden, of zoals Elisa het deed de ploeg en het vee op te offeren.

Ingrijpend is het ook als je door allerlei strenge maatregelen je bedrijf misschien niet voort kunt zetten, met alle spanning en opstand die dat in je te weeg brengt.

Er was ook deze week weer veel te doen over de boerenprotesten in ons land. Het ging er af, ook met harde oordelen en zeer heftige taal over en weer. Maar wat doet het met je als je je stelselmatig niet gezien weet en wel de toekomst van je zo zorgvuldig opgebouwde bedrijf totaal onzeker is.

Wat doet het met je als je niet gezien en gehoord weet bij ingrijpende overgangen in je leven. Wat doet het met je als het tempo van de wereld om je heen jou belemmert om goed stil kunnen staan bij de impact van een overgang?

Elisa kreeg nog de kans voor een overgangsrитуeel, Jezus lijkt er radicaler in te zijn. Niet eens de kans om je dierbaren te begraven, niet eens de kans om goed afscheid te nemen van je vorige bestaan. Er is haast bij en die haast is wel verklaarbaar want de tijd dringt, het moment is bijna daar dat Jezus in de hemel opgenomen zal worden, en wie moet het stokje dan van Hem overnemen? Jezus klinkt onaardig als hij ogenschijnlijk gevoelloos zegt dat het aan de doden is hun doden te begraven of vrij streng zegt dat je niet achterom moet kijken. 'Niemand die de hand aan de ploeg slaat en achterom kijkt is inzetbaar voor het koningschap van God'!

Er is haast bij dat Elisa Elia opvolgt, er is haast bij dat het Koninkrijk van God verkondigd wordt, want de tijd dringt, want het Koningschap van God is nabij, nee het is er al. "Blijf niet staren op wat vroeger was, sta niet stil in het verleden, Ik zegt Hij, ga iets nieuws beginnen, het is al begonnen, merk je het niet?"

In dat spanningsveld worden we door de teksten van vandaag geplaatst. Er is geen tijd te verliezen staat op spanning met de menselijke behoefte om ingrijpende gebeurtenissen te verweven met je eigen leven en daar tijd voor nodig te hebben en voor te mogen nemen. En met zorgvuldige rituelen vorm te geven aan een verlieservaring.

De opvallende overeenkomst tussen het verhaal over Elisa en de woorden van Jezus zit in de ploeg. Elisa is aan het ploegen. Een flink stuk land als je bedenkt dat er twaalf tomen voor hem uit aan het ploegen zijn. Hijzelf is bij de laatste toom. Hij heeft daardoor goed zicht op wat er voor hem gebeurt, symbool ook voor goed herderschap. Achterom kijken kan betekenen dat je datgene dat er voor je gebeurt uit het oog verliest. Dan komt Elia, die gaat recht op zijn doel af en steekt over naar Elisa en werpt zijn kleurrijke mantel over hem heen. Zonder woorden, er volgt eerst geen uitleg. En Elisa lijkt onmiddellijk te weten wat de betekenis is van die mantel, uiteraard want het is de mantel waaraan je de profeet herkent. Hij laat meteen zijn rundvee achter en volgt Elia en zegt dan dat hij zijn vader en moeder nog ten afscheid moet kussen en dan Elia zal volgen. En dan een belangrijk zinnetje: Elia

zegt tot Elisa: ga heen, keer terug, want wat heb ik je gedaan? Wat heb ik je aangedaan door je met zo'n zware roeping te bekleden en afstand te moeten doen van wat je zo lief en dierbaar is? Wat ik er in lees is: neem eerst wél afscheid van je moeder en vader, voordat je terugkomt om me te volgen. En neem ook goed afscheid van je agrarische werk. Elisa neemt het toom rundvee en offert dat op, met het ploeghout van het rundvee heeft hij het vlees gekookt en het aan zijn medewerkers te eten gegeven. Een afscheidsritueel. Maar ook een opoffering, Elisa offert het rundvee op, hij offert een groot deel van zichzelf op, om aan zijn grote nieuwe taak te beginnen.

Er is dus wél oog voor de grote stap die Elisa zetten moet. Als Elia zegt: want wat heb ik je gedaan?, toont hij begrip voor wat Elisa te wachten staat en als geen ander weet Elia zelf toch hoe zwaar de roeping en de taak als profeet is, hij is er zelf immers ook bijna aan onderdoor gegaan, zoals het voorgaande in I Koningen 19 ons vertelt. Wat doe ik je aan door dit in Godsnaam van je te vragen?

De ploeg: Jezus noemt die ook. Wie de hand aan de ploeg slaat en omkijkt is niet geschikt voor het Koningschap van God. Die woorden komen radicaal over, en misschien zelfs wat sectarisch radicaal, maar ze laten ook zien dat Jezus wel degelijk oog heeft voor wat het met iemand zal gaan doen door Hem te volgen. Als geen ander weet Jezus toch hoe zwaar zijn roeping en zijn taak is, Hij zal er zelf immers ook aan onderdoor gaan? Dat weet Hij en Hij weet ook maar al te goed wat het lot van zijn volgelingen zal zijn.

Er is dus wél oog voor wat je wedervaart als je je met hart en ziel in dienst stelt van Gods toekomst. Het is niet niks. En dat wordt onderkend en erkend, daarin word je gezien. Misschien ontvang je die erkenning niet altijd van medemensen, of van instanties of overheden. De wereld redeneert en oordeelt zoals ze dat doet, de wereld heeft me in de steek gelaten. Maar een geroepene voor de toekomst van God, en dat kunnen wij allemaal zijn, dat zouden wij eigenlijk allemaal moeten zijn, is wel altijd in het oog van God. En in het hart van Jezus. En in het begrip van Elia. Er zijn mensen die erg lijden aan het lijden van anderen, aan het leed in de wereld en de grote onrechtvaardigheden in de wereld, zoals oorlogen en hongersnoden en het lot van de schepping en het klimaat. Mensen die weet hebben dat God het nooit zo bedoeld kan hebben en dat het anders moet en dat wij mensen daar de hand voor aan de ploeg moeten slaan. En dat lijden aan het lijden van anderen, ingegeven door een groot rechtvaardigheidsgevoel kan je opbreken, je kunt er bijna aan onderdoor gaan. Een roepingsgevoel. En dan kunnen anderen wel zeggen dat je meer moet genieten en je er voor af moet sluiten, en ook de mooie dingen moet zien, en dat je er niet zo zwaar aan moet tillen, maar je geweten speelt op en kan je een eenzaam gevoel geven. Weet dan, lief mensenkind van God, dat jouw intenties, jouw worstelingen, jouw hartstocht voor gerechtigheid worden gezien en gezien, door God die jou draagt als op adelaarsvleugels, geleidt aan zijn hand en je zegt: Ik ga iets nieuws beginnen, het is al begonnen, merk je het niet?

Amen

